

nouerat / soli plato dicat. Si at r alij no/
uerat / nō corā alijs q̄s corā illis ip̄z plato
reuelat. **C**auendū ne q̄s aliqd̄ sinistrū
alicui de aliq̄ loquat / nisi vlt̄ ille de q̄ lo
quit / ab illo cui loq̄t̄ emendet. vel ne ille
cui loq̄tur ei familiaritate iūgat̄ ab ip̄so
corrūpat. **C**orreptōem aut̄ pdicatiōem
nō d̄z dimittere platos p̄pter subfannatō
nem / vbi sunt aliq̄ boni int̄ malos. vel q̄s
uis oēs sint mali / spes t̄n̄ sit de correctiōe
alias d̄z tacere / vel p̄t ad aliū locū trāfire /
vt fructum possit facere. **¶ Finit**

De contumelia et

Contumelia p̄p̄rio (cōuicio
quēdo ip̄ortat de honoratōem
alicui in hoc q̄ aliq̄s illd̄ qd̄ ē
p̄tra honorē alicui d̄ducat in
noticiā ei r alioz / et hoc p̄ vba. ext̄so t̄n̄
noīe / d̄z etiā eē in factis. **C**ōuiciū autē
est de honoratō alteri / p̄ verba maifesta
tina vicioz ei / culpabiliū vel naturaliū.

De pcto mortali

Pccatū mortale fm̄ august. est
dictū vel factū vel cōcupitū qd̄
fit p̄ legē dei. **G**eneral̄ rēprato
fit trib̄ modis suggestiōe dele
ctatōe cōsensu. **S**uggestiōe ex
trinseca fit in dicto vel facto hoīs vel dia
boli. r hoc oī culpa carz r macula / si ei nō
cōsentit. **I**ntrinseca est delectatio in p̄mis
motib̄. r hec maculā h̄z / s̄z nō crimen.

Consensus in delectatōez mortalis pcti
sicut est fornicatio / est mortal̄. **D**ō sic ē in
telligendū. **N**ā q̄ sic delectat̄. aut̄ aduertit
aut nō. **S**i nō / nō est mortal̄. **S**i aduer
tit aut̄ cito auertit se a cogitatione aut nō
Si cito auertit se / tunc est veniale / q̄suis
itez r itez in idē redeat. **S**i at̄ nō auertit
se a cogitatōe tali quā b̄n̄ scit eē mali. tūc
aut̄ aduertit piculū pcti mortal̄ qd̄ est ibi
aut nō. **S**i nō adhuc ē veniale / licz mai
p̄iore. **S**i at̄ aduertit piculū qd̄ est ibi /
nec timet / sed scienter r volūtarie manet
in tali cogitatōe seu cogitatōis delecta
tione / tunc peccat mortal̄. **¶ Finit**

Tractatus de par

uul trahēdis ad x̄p̄z eiusde. m:
Jo. de gerf. Lancell. parisiē.
Inite paruulos venire ad mez
nolite phibere. taliū enī est re

gnū celoꝝ. **S**uprem̄ legislator noster et
doctor x̄p̄s / sufficientē p̄beuit instructō
nē. tum doctrinis. tū operib̄z exēplis. ad
vniuersalē ecclesie decursū / p̄ om̄i statu
r gradu regulandū. **I**ta enī recta fides h̄z
Et qm̄ portio ecclesie nō vilis est puero /
rū r adolescentiū cerus / noluit idē christ̄
ip̄sos absq̄s cōgruis institutōib̄ p̄tergre
di quineriā aliquoz tūc p̄ntiū r oīm per
hoc futuroz / minus beniuolā indignati
onē / vel insipientiā rudē / vel altā plusq̄
satis erat inflatāq̄ sapientiā cōpescuit eo
rū qui phibebāt sibi puulos offerri / mi
nādo offerētib̄. **S**inite inq̄t puulos ve
nire. rē. **E**t tanq̄s ab eo q̄rere cur hoc ita
finerēt. subiūxit causam p̄cipuā r diuinā
dicēs. **T**aliū enim est regnū celoꝝ. **E**t in
Marco sic habet textus. **D**iscipuli autē
cōminabātur offerētib̄. qd̄ cū vidisset / in
digne tulit. **E**t ait illis **S**inite puulos ve
nire ad me r ne phibueritis eos. **S**eq̄tur
Et cōplexans eos. r ip̄onēs man̄ sup̄ il
los benedicebat eos. **Q**ue verba si cū suo
pondere sententiāz cōsiderem / ingentē
prosus acerbe mordacisq̄ inectiōis ma
teriā habebim̄ in eos q̄ puuloꝝ salutē et
accessum ad x̄p̄m / p̄pediūt. **E**t ita profe
cto audire digni erūt qui tales sunt. **S**z
absit oīs amaritudo reprehensionis. p̄cul
esto oīs substomachatio p̄t̄uiens. imi
temur puuloꝝ simplicitatē de puulis lo
cuturi. nihil hic contentiosa animositate
declamem. **A**tendam̄ port̄ q̄s modesta
increpatōe in discipulos vsus est x̄p̄s / eri
am dū indigne ferebat. **S**inite inq̄t puu
los ve. ad me. **C**ontem̄ deniq̄s sermonē
p̄ paruulis. nō magnope p̄santes rudia
r vulgata verba si op̄ est balbutire / more
nutricū r matrū. blefo ore sermonē cū p̄
uulis dimidiantū. dūmodo sic intelligen
tur illd̄ qd̄ dicere volum̄ satis est. **T**ū ad
animandū docendūq̄ puulos venire ad
x̄p̄m. **T**ū ad tollendū viāz scādala maḡ
q̄s ad quēpiā satirica dicacitate acrit coar
guendū. **S**ub paucis igif̄ consideratō
nib̄ / quatuor nūero. ordine lucido distin
guat̄ p̄ns opusculū. **P**rima consideratio
erit de puulis quāta necessitate / cū sui et
ecclesie vtilitate veniāt ad x̄p̄m. **S**ecun
da cōsideratio loquet̄ de scādali zantib̄ p̄
uulos. dū eos varijs modis nō sinūt veni
re ad x̄p̄m. **T**ertia subiunget̄ de laudabili
studio eoꝝ q̄ reducūt puulos ad viām q̄

De paruulis

ducit ad xpm **Quarta** ponet apologetica pro baculo mee defensionis et simul exhortabit puulos p me indignu ad xpm venire. **S**ubmitto tamen oia/ auctoritati beniuole superioris mei in hac pre. Et neq sensum ppiu/ neq prudentia neq iudicium/ preponam amicoz meoz spualiū con filio. vt sit zelus me hac huilitate temperatus. ne vt sic currēs incurram. **U**bi vero isti mecu senserint. reliq omnia que hoies aut carnales aut maliuoli aut ad pauca aspiciētes enūciauerint/ cōtēptū sum leuit/ sciens cū **D**iero. q p infamiā et bonam famam/ puenitur ad christum.

Prima cōsideratō

De puulis quāta necessitate cū sui et ecclesie utilitate veniant ad christū.

Bonū est viro cū portauerit iugū ab adolescētia sua. **I**ugum illud itellige qd xps asservit eē suauez onus leue. **H**ui⁹ senectūe veritas fundat p̄rio in augmēto diuine gratie/ q tribuit exercētibz se ad eā/ tāto abūdanti⁹ quāto citi⁹ ac diuti⁹ hoc egerint. **U**bi vero maior est grā in aīa/ magis est ipi⁹ foris nutritrix conseruatric atqz roboratric. **E**t e regione plerūqz fit iusto dei iudicio vt q grām dei vel neglexerit vel repulerit. abutēs donis dei et talētis summi patris fami lias in p̄rio etatis vigore dū fas erat. post modū ad eā veniēdi nequaquā recursus habeat. **S**z absqz dei gratia qd saluabit: qd subsistet: qd nō potius in p̄ceptis vel i dā nū ruerit. **S**i tu in puericia cū deū nondū offendisti/ nec p̄meris fasce peccatoz/ ne qd (vt dicit) ascendere ad virtutes/ qd fiet dū hostis fueris. dū grādus criminū sarcina/ ceruicē senectutis curuabit et p̄merit. **P**orro quis nesciat/ p̄mitias florentis etatis sicut et in plātis et vineis et rebz ceteris. acceptiores existere ac pinde obsequia puuloz gratiora esse qz senū debilitatoz. qui nō vicia deserūt sed a vicijs relinquūt. **O**ptima queqz dies miseris mortaliybz cui p̄ria fugit. ait egregius poeta **A**mplius si cōsuetudis virt⁹ attēdit. que ab arestotile (vocē expientie proferēte) vocat altera natura. p̄spiciū erit/ nihil mala cōsuetudine onerosi⁹ amari⁹ atqz deteri⁹/ et bona cōsuetudine nihil facili⁹ suauius diuini⁹ qz. **P**ropterea cōsentitū phi oēs et poete cū theologis/ nō pax. referre/ iuue/

nes sicvel sic assuefieri. **A**deo in teneris assuefieri multū est. ait virgili⁹ **D**inc iubet **T**ullius. **O**ptimā formā viuēdi eligēdā esse quā iocundā reddet consuetudo **D** male feres/ assuefice/ feres/ ait naso. **E**t flaccus **F**igit equū docile/ tenera ceruice magister **I**re viā quā mōstrat eques. venaticus ex quo. **A**pe ceruinā pellem latrauerit aula **M**ilitat in siluis carul⁹ nūc adhibe puro **P**ectorē verba puer. nūc te melioribz offer. **Q**uo semel est imbuta recēs seruiabit odorē diu testa **P**ostremo si maximā vim cōsuetudinis/ puerse leges et sacrilege supstirōnes ostendunt vt **A**uero is cōmemorat/ simili⁹ et viciosi mores p ut cōquerit **A**ugu. et aliorū plurimi. quis dubitabit assuefactionē in vera religioe castis moribz/ plus habere virtutis/ qm ad iungit et opitulat sicut p̄dicim⁹ gratie diuinit⁹ inspirate/ prepotēs auxiliū **Q**uo circa/ mea crebra mens exhorruit dum sonabat iuuenū subuersiuus ille verfus **A**ngelicus iuuenis senibz sathanizat in anis. **P**lane nō video qd de sathanizate in uene sperandū sit in senectute qm peruersis inclinatioibz accesserit pueris cōsuetudo/ si angelizans iuuenis et vicijs obnitens/ in senio sathanizat **S**z blasphemū hoc puerbiū adiuuent errās vulgus vt reliqua multa **A**d qd ita: **A**d parocinū vtiqz p̄ditissimoz nequissimoz qz puuloz suoz. quoz maior incōpabilitē est copia. quatin⁹ non tam eos corrigere/ ab errore viarū suaz/ qz non irrideret a cōsocijs timoratis et bene institutis (q profecto sunt rara auis in terris) quibz inest verecūdia mal⁹ obstās conatibz **E**t heu ita iā est. **I**n puulis laudat in uerecūda frons **P**rocax vultus **I**mpurū os et blasphemū et obscenitatibz assuetū **L**ubricitas in oculo **I**n gestu oīs dissolutio. **S**z vere quales ex talibz puulis prodeāt viri atqz senes/ per sentit nimīū christianitatē quotidiana calamitas **N**on fallebat ergo sed circūspectissime cōsiderabat q assuefirmavit/ reparatōem moz ecclesiasticoz si quera fieri/ inchoandū esse a paruulis **Q**uia enī minus corrupti/ minusqz tenaciter infecti sunt/ capaciores inueniuntur doctrinarū salubriū **E**t si hoc fortassis nō satis ad profectū. **I**stud enī norasse videt arestotiles dicens eos ineptos auditores moralis sciētie. nolens p hoc negare ipaz

eis vtilem existeret. nisi dixerimus eum st/
bimet contrarium. ¶ Paruuli quippe apti
sunt ad accipiēda bonorū studiorū exor/
dia quando nondū falsas opiniones al/
tius imberūt. quando nondū radicē
herent pniciose adinuētiōes in eis. Tres
sunt recentes pro liquorib⁹ optimis. No
uelle preterea plantatiōes que sequūtur
leuiter quo ducētis man⁹ deflexerit. Om
nia hec secus in senibus plenis dierū ma
lorū. quos citius frāgas q̄s flectas. Si po
test inquit Jeremias mutare ethiops pel
lem suam. ⁊ pardus varietates suas ⁊ vos
poteritis benefacere cū didiceritis malū.

¶ **Q**uasi iuxta deductiōem hanc reparatio
ecclesie ⁊ eius cultura/inicianda esset a p
uulis (sicut esset) Ubi precor efficaci⁹ san
ctissimi opus exercebit q̄s in celeberrima
ciuitate parisiensi. Ubi sunt enim puuli
qui p̄ yniversalē dispergent christiani
tatem. Esse quoq̄ poterūt aliorū docto
res instructoresq̄ cōmodissimi. maxime
domesticorū. Et hac p̄terea, considera
tione cōsequens est: nullū magis inimi
cari ecclesie ⁊ preparare omnia antiq̄pōin
demolitōes eius/q̄s facto aut verbis clam
vel palam obuiantem voci xp̄i. d. **S**inite
peuulos venire ad me. ⁊c.

Consideratio II

De scandalizantibus paruulos duz varijs
modis eos nō sinunt venire ad christum

Quasi scandalizauerit vnū de pu
illis istis minimis qui in me
credūt expedit ei vt suspē. mo.
asi. i. c. e. ⁊ demer. in pro maris:
¶ **E**p̄s hoc dic. dubitare nefas ē. Nec opoz
ter in hoc verbo vt dūtaxat mystico intel
lectu. transferēdo ad pusillos spirituales
quando litteraliter etiā potest intelligi de
pusillis etate. At accipitur forte principa
lius ⁊ prius de eis. tanq̄ scandalū piculo
sius longe sit ipsorū q̄s aliorū credentiū.
quoniā teste **O**ratio. Talis quilibet est
cereus in viciū flecti. et dum semel corru
ptus est/ non eque leuiter ad virtutis for
mā ⁊ caracterē reducitur. Propterea talium
scandalo precauēs **S**atiricus. docuit q̄
maxima debet puero reuerentiā/ ne scz q̄c/
q̄s fiat impudicū prauum ⁊ obscenū in of
fensionē sue puericie. Ad hoc credit verbū
christi p̄missum. **S**inite ⁊c. Om̄is quip
pe scandalizans peuulos / suo accessui ad

christum obuius est. Huius deniq̄ ius/
sionis/ vtrobiq̄ similis fere causa ponit
ā christo puulorū videlicz dignitas. Nam
prius dictū est talū esse regnum celorum.
¶ **H**ic asserit quoniā angeli eorū sempervi
dent faciem patris sui qui in celis est. ¶
¶ **N**unc superest enumerare modos scanda
lorum/ puulis obstārium. Est enim scan
dalum dictū vel factū minus rectum/ pre
bens alteri occasionem ruine. Omnis id
circo peccare vel cadere faciēs peuulos in
via morū gradientes ad christū/ scandali
zat eos. Hoc autem dupliciter fit. Nunc
opere nūc sermone. At vtrobiq̄ duplici
ter directe vel indirecte. ¶ **I**ndirecte qui
dem scandalizat aliquis. dum nō prohi
bet scandalū. quādo sua autoritate vel of
ficio/ posset et deberet. quēadmodū negli
gentia naute submergit nauem. Aut certē
dum volens quispiā prohibere scandala
impeditur seu cōtumelijs apertis seu de
tractionib⁹ occultis seu damnis ⁊ alijs di
aboli mille machinamētis. Utrūq̄ istud
scandalū prebuisse vīsi sunt discipuli. dū
⁊ prohibebāt paruulos venire ad christū
⁊ cōminabant offerentib⁹. At vero q̄s irra
tionabiliter hoc egerint ⁊ nō fm scientiā.
¶ **I**ndignatō christi subsecuta/ apertū dat
indiciū. Quos videns iesus inquit euan
gelista indigne tulit. An operis huius p
ua tibi videtur indignitas que ad indi
gnationē cōmouere potuit dignatissimā
iesu mitatē: qui ipsuz benignitatis fon
tem valuit quasi turbare serenū. Non in
terim meminī litteris expressum/ q̄ factū
aliud indigne tulerit christus. Qui etiā
ipsa publicanorū ⁊ peccatorum facinora
mansuete ferebat/ dum indignabatur fal
sa phariseorū iusticia acclamans: **T**ur cū
peccatorib⁹ ⁊ publicanis manducaret. ¶
¶ **V**itemus vtrūq̄ scandalū fratres ne ca
dat indignatio christi sup nos. Nam in
dignatio principis mors. quantomagis
dei. ¶ **S**candala quidē operū ⁊ verborū
que palam ⁊ directe tendūtur adolescen
tum pedibus/ nemo non intelligit. Sūt
enim qui gloriānt non solum cum male
fecerint ⁊ exultant in rebus pessimis/ sed
diabolica pueritate socios quot possunt
facinoribus suis accumulār. quasi scilicet
ad nil aliud intendere videantur/ q̄s ne so
li pereant. aut ne parū comitati/ detrudā
tur in infernum. Talem olim catilinam

De parvulis

passa est romana respublica. et nunc pluri-
mos experitur ecclesia. Et cecavit enim eos
malicia eorum. ut a fide discedant. et ut dati
in reprobū sensu/ agant ea que pridē apo-
stolus ad Romanos scribens enūeravit/
et (quod vix ullus credere poterit) longe de-
teriora et abominabiliora. Nec sufficient
sue dānatissime perditissimeq; perditio/
ni/extranei et proveci/ ipsi nulli proximi-
tati sanguinis/ nulli innocētie et angelice
puritatē erati/ nulli parti sanctissime par-
cunt. quin omnia fedent/ omnia cōmaculēt
execrandis flagitijs. **T**anta est nimirū li-
bidinose voluptatis effrenatō. tā fas omne
nefasq; confundit furor inflāmatu et p-
fundatus viciōrū. ita ut recte senserit Ori-
genes qui nihil referre posuit. inter demo-
niacum et aliiū passionibus suis agitatū.
nisi q; amplius addo. demoniaco enī pe-
na sola est hec veratio que alteri ad culpā
detestabilem imputat. **D**iremur ergo
si nostra tempestate plus solito/ sensus et
cogitatio hominis/ prona sunt in malū
ab adolescentia/ quando cū primaria cor-
ruptōne nature sugunt puuli/ quasi lac/p-
sonalem ut sic loquar saniem peccatorū.
Adde q; multorū parentū et magistro-
rū cura/ vel nulla vel vltima est/ de puulo-
rum suoz moribus et eorum disciplinata
custodia. Quid ergo stupendū/ absq; du-
ctore positi i via lubrica et tenebrosa (q; angelus domini malus psequitur) cadūt
ex facili. **U**tinam negligere eos solum
esset. **P**onūtur ante oculos suos talium
operū ditorumq; nefandoz exemplaria
immo et picturarū ignominiosarū et scri-
pturarū lasciuarū simulacra. ad que aspi-
cientes/ quid non nisi praviter opentur?
Audi satiricū. velocius et citius nos cor-
rūpunt exempla domestica/ magnis cum
subeant animos autorib; **P**reterea quid
aget filius/ nisi quod viderit patrē facien-
tem? **A**d quod retorquet puerbially illud
eglogici carminis. **P**atrem sequit sua p-
les. **I**ta cūenit ut iam desit in multis re-
medij locus. quia que fuerāt vicia/ mores
fiunt. iuxta **S**enece verbū. **N**onne que
so scandala hec tibi esse pessima videntur
pro puulis precipitādis in via morum?
Et vetalibus palam scandalizantib; nō
iam vnum sed multos ex pusillis christi
quos nō sinūt venire ad christū. **E**t ve-
ro si scādalisantes in obscuro et in occulto

rectos corde/ deteriores sint/ nō mor dif-
finio. **I**sti sunt (ut dixim) qui ponūt scā-
dalum nō immediate et apte ante pusillo-
rum pedes/ sed velut a latere. **N**am ducto-
ribus eorundē et instructoribus insidiā-
tur eos subsannāt et infamant et calumni-
antur. quasi nō deuotōne et religiosa pie-
tate cōmunicent puulis in doctrina/ sed
vel curiositate. vel hypocrisi vel fictōe ali-
qua. **H**ec est vulpina immo diabolica
calliditas. que ex obliquo insidiāet mor-
dens ut coluber/ non finit puulos venire
ad christū. **I**n qua peste minus est reme-
diū q; in prima. quanto minus expelli p-
hostis occultus q; aptus. **T**ales cōpescere
debuisset illa sapientis preceptio. **N**o-
li prohibere benefacere. **S**i potes et ipse
benefac. **Q**uod capiet nobis has vulpes
parvulas que demoliūtur vineas et florē-
tem ortū ecclesie calcant. subintrāt enī et
repunt ex occultis. nec illas deprehēdes
nisi per vestigia. **E**t que sunt hec vestigia?
Conculcatio certe florū quozūlibet pul-
cerrimozū. et euulsio salubriū plantatio-
num. et q; rarissimus cultor accedit quin
culperur. **S**ed quo portento et homi-
nibus fiunt vulpes. et qua voluptate (di-
cam potius malignitate) ista agunt? **R**e-
sponde de nōnullis. eos forsitan timere se
derigi. **A**lios torquet liuor edax. si quod
nō agūt fiat ab alijs. **A**lios fidei religiōis
q; contemptus exagitat. apud quos pie-
tas omnis/ non nisi fatua quedā et anilis
stoliditas iudicat. **R**eliquos nihil horū/
sed sola tepiditas deuotionis euomi du-
gna/ verat et languidos excruciat. **U**e
mundo ab his scandalis. expedit autori-
bus magis mori: quoniam tot animaz pe-
untū a via dei rei sunt/ q; clam vel palā
scandalisant et p dunt. presertim dum nō
sinunt parvulos venire ad christum.

Consideratio III

De laudabili studio eorū qui reducūt p-
uulos ad viam que ducit ad christum.

Qui cōverti fecerit peccatorem
ab errore vie sue/ saluabit ani-
mā eius a morte. et operit mul-
titudinem peccatorū. **E**t hoc
verbo trahere potuit **G**regorius. **N**ullū
esse deo acceptius sacrificiū q; zelū aiarū.
Quod si tanta sollicitudinis inq;etudine. si
tot vigilijs et curis immortalib;/ p media

vite picula querūt hoīnes saluare res va-
nas iamā perituras: si colligere satagūt
viles terrenaz opū sarcinulas/ q̄s Apo-
stolus arbitratur vt stercoza. Et dum hec
agunt/laudantur vt industrii vt diligen-
tes vt officiosi z viles reipublice. Vide-
te oro quāta est vel inertia vel infidelitas
de animaz immortalū salute nō curare
xpianos/immo qualis est illa impudēris
suma pueritas/eos inculpate: v̄isq̄s nūc
aptis nunc occultis prepedire/ qui puu-
los ducere satagūt ad christum ne corru-
ant in baratrū. **S**ed oportune z ipor-
tune/diebus festiuis z profestis/extrahit
aliquis bouē a finium a fouea z luto/z nō
prohibetur. Quā ratione coarguit aliq̄s
tanq̄s importunus et stolidus/si iugi stu-
dio omniq̄s tempore trahere conet animas
ad christum. animas infiras in limo pro-
fundi. vicijs obrutas. catenatas peccatis
vincatas in mendicitate z ferro. **Q**uod
cunq̄s potest facere manus tua instanter
opare iubet Salomon. Et rursus mane
semina semen tuū z vespere ne cesset ma-
nus tua. quia nescis quod magis oriatur/
hoc aut illud. nisi vtrūq̄ simul meli⁹ erit.
Contemnūt amatores reprobi/verba q̄/
libet hominū/ dum male cupitis fruātur
amoribus. z zelator christi/ad leuē flatur
voci cuiuslibet/velut ad morte trepida/
bit arundinis ymbzā. **S**pūales do-
mus dei. templa z sacraria spiritus sancti
viuentia / ciuitates sanctorū. regna cele-
stia in terris/passim succendūt/rapacib⁹
z infernalibus flāmis omniū viciozū/ et
opitulari nostra lentescet inertia. **P**or-
ro quantis extollerētur fame preconijs. z
medicus gratis ingerens operas suas sa-
nandis egrotis. z aduocatus sine questu
patrocinās. z artifex omnis sue artis vtili-
tatem nil retribuētibus impiens. Quā-
lis igif erit inter xpianos nō iusticia s̄z in-
fania. si medicus spōtaneus animaz. ad-
uocatus et artifex salutis earuz/ inculpat
et cibilat prohibet. **P**aruuli nomina-
tim tot/quotidie pessimis alloquijs vr̄gē-
tur ad malū/ z nullus vltro cōtradicit nec
virtutū partes agit pro incitamentis ad
bonū. **D**eniq̄s puuli dira fame spirit⁹
excruciat/ petunt panē/ et nemo erit qui
frangat eis. quin etiā obstabit frangētib⁹
Non ita docuit christus non hec egit.
Nam in p̄gregandis animab⁹/compauit

se galline. qua nullū aliud animal erga fe-
tus suos (vt augustinus ait) magis infir-
mas pietate. demittūtur ale. plumeq̄s hir-
te fiunt. raucescit vox querula. obliuiscit
ipsa cibi. z incredibili supra vires animo
sitate pullos tuet. Et nos qui xp̄i sectato-
res dici volumus/in hoc ope torpescem⁹
obseruabim⁹ tempa. mētib⁹ totis quiesce-
mus: absit. **I**ntienūtū autē modi plu-
res reponēdi puulos in via dūcente ad
christum. **U**nus est p̄dicatio publicā. **A**li-
us ammonitio secreta. **A**li⁹ magistralis
disciplinatio. **R**eliquus z hic xp̄iane reli-
gioni proprius est confessio. **S**entiat
alius qd voluerit/ ego ī simplicitate mea
iudico cōfessionē. si modo recte facta fue-
rit/esse directricē efficacissimā ad christū.
Aperiūtur enī per eam morbi peccato-
rum intimi. si docte prudenter et morose
p̄scrutatus omnia fuerit confessor obitetri-
candi scienciā habens ad educēdū ex ani-
ma colubrū tortuosum z ad eiciendū vi-
rus pestilens a corde. quo manēre nulli⁹
vnq̄s puuli spiritus crescit in christo. sed
iugiter morbidus z languidus immo pe-
nitus emortuus z sepultus iacebit in ster-
quilinio peccatorū. **A**c proinde nullum
opus vite/nullum motū dūcentē ad chri-
stum. p̄duceret ex se. z sanies pro sanguie
concretesceret. dū spina peccati confixa ma-
neret in vulnere q̄netiā misera consciētia
stimulis mortis itrozus exagitata ober-
rans rapetur aliozsum p̄ vias difficiles z
adinuentōnes desideriozū mortiferas
Addo q̄ alibi nulla potest fieri monitio
accōmodatior q̄s in confessioe. nulla con-
ferri medicina aptior egritudinib⁹ vicio-
rum. **E**rybi queso potest adhiberi p̄serua-
tio cautior pro futuris. **A**c v̄ero fatebī-
tur aliquis ita se habere. sic tamē fatebī-
q̄ nō nisi semel in anno/vel ad multū q̄/
ter/opus istud circa eundē puulū exerce-
ri cōgruat. **A**d quod nouissime r̄nsuz est.
dum de diligentia mūdanozū/ sermo ha-
beatur. q̄s nō obsistimus isti sententie
velut quotidie suadeam⁹ eundē confiteri
Utinā vel semel in anno puuli comple-
rent vnicā debita integritate confessionē
Sed quoniā multi sunt/ z tempus illud
p̄scebreuissimū est/ vt non vacet curatis
z specialiter penitentiarijs/inquirere suffi-
cienter ad fundū de om̄ibus. expedit vt q̄
libet puulozū (immo necesse est) semel re-

De parvulis

centeat cum prudenti cōfessore/ totū vite
sue decursum. nō in transitu. neq; strāgu
lato ore. sed diutine z pfecte. **R**esultat
exhinc triplex profectus. **I**n puericia siq;
dem multi seducti pl⁹ q̄s diabolica rabie/
multa faciūt vel patiūtur enormia nefan
daq; qualia vel loq̄ nesciūt vel nō audēt/
nisi p̄moniti z interrogati. de quib; tunc
edocentur. ita tamē ne mala nescita male
doceant. nisi forsitan cū detestatiōe vehe
mentissima si ita res inciderit z funditus
expurgant. **S**ecūdo sciūt pro futuro q̄ z
qualiter cōfiteri tenent. instruūt q̄z nil
in confessiōe mentiri vel celare deinceps.
Tertio quietant suau⁹ in consciētia. duz
ad p̄terita delicta postmodū in grādeuo
ri etate verecūdius cōfiteri vident se nō
astrictos z q̄ de p̄tate z discretione p̄fesso
ris/ nulla postmodū scrupulositas exori
tur. nec ad supiorē remittūtur. **N**emo par
uos hos fructus esse iudicabit/ q̄ cogno
uerit quāta est vis tyrānica pudoris in q̄
busdā. z plus in feminis. q̄n̄ preserti hor
rida ipsoq; etiā cogitatu abominabilia
facta/ miseram animā cōstuprauerūt vsq;
ad verticē simul cū corpe. **Q**uisquis hec
scire potuerit fatebit opinoz fere nō min⁹
esse si tales apiant os ad confessiōē inte
grā/ q̄s si naturaliter muto reparet vox ad
loquendū. **D**icet aliquis mihi vel alte
ri opas suas circa puulozū monitiones z
confessiōes impendēti. **S**tulto labore cō
sumeris. **C**ur ita? **Q**uia nimirum. vel fin
gunt. vel mentiūtur vel mox recidiuāt ad
vomitū. **S**ed respondem⁹ primo ad vl
timū. quia grādeuis etiā vt presbiteris/ q̄
tidianus est reditus ad peccatū. **N**ec pro
pter hoc desinūt cōfiteri. **A**unq̄d sentinā
nauis exhauriēs idcirco deserit opus. qz
redit tantundem aque quantū expulerit?
Pugnamus cōtra vicia ait **S**ene. nō vt
vincam⁹ sed ne vincant. **S**i quotidie ma
nus sordidant. non minus abluim⁹ illas
quia z si redeāt sordes nō ea tenacitate co
herescunt. **P**orro mentiri nonnūq; aut ce
lare se paruulos nō ignoro. in ipso preser
tim aggressu confessiōis **U**tinā nec adul
tis hoc adesset viciū. sed pedetenti extorq;
tur veritas. cū bonis monitionib; cū in
terrogatiōib; artificiosis sedulisq;. **E**t si
non tūc vel subito. fiet hoc in posterū. dū
inualuerit timor dei. z eoz carnes cōfixe
rit. **Q** si quosdā despererit deus ita vt eos

corrigere possit nemo prout sapiens loq;
tur/ nihilominus plures emēdant et si vl
sic sola anima in mense vel anno saluat/
non pdita est occupatio. caritas opiet ml
titudinem peccatorū. **Q**uisquis igit
memor est delictorū iuuentutis suer alio
rum plurimoz sicuti mihi conscius sum
effereat ad opus hoc qd̄ regit peccata. et
regendo remittit. cōuertat impiū ab erro
re vite suer liberat animā ei⁹ a morte. **V**os
precipue rectores z p̄ceptores puuloz di
sciplinā erga eos sedulā cōseruate. **H**oc ei
bona fide z pia fraternaq; deuotiōe/ nō q̄
si iubens aut de vobis aliter senties com
moneo. **I**psos quoq; nō dico nō prohibe
te venire ad christū sed ducite. **E**t qm̄
nullū animal facilius/ q̄s puuli a puulis
mutua cōtagione ledit. vestrū sit studiū/
circūspectiōe vigili p̄spicere q̄s ex nūero
discipulozū vestrozū/ prauē fedeq; sit infe
ct⁹. **U**nica praua pec⁹/ inficit oē pec⁹. **E**t
vni⁹ adolescētis sordidi mores/ plures ex
cōsortio sanos inq̄nant. **A**ū puerſo puer
teris denūciat propheta. **E**t de q̄busdam
ait. **C**ōmicti sunt inter gētes z didicerūt
opera eozū zc. **Q** si furta etiā modica opū
tempaliū dum sentiretis fieri/ cauta inq̄
sitione z sollicitudie prohiberetis/ vel cor
ripiēdo vel eiciendo culpabiles. **A**triēdi
te q̄ furtū aliud nullū damnosius. nullū
q̄ execrabili⁹ sacrilegiū/ q̄s tollere p̄ciosas
puulozū aias/ q̄s templū dñi scām (q̄d ipsi
sunt) puerſis seductionib; violare sedare
demoliri subuerrere. **Q**uamobz vicioſos
etiā nō om̄es eicere potestis. **S**emp enī
bonis mali cōmixti sunt. **I**llos saltē no
tate. qui nefanda p̄nicie/ palam nocēt ce
teris. **S**ed dicet. **T**ales nulli sunt nul
los inuenim⁹. **U**tinā nulli. vtinā vel solū
pauci. **A**t vereor ne aliter cōpertū habea
tis. si diligentie vestre oculos ad hāc rem
studueritis apire. **E**t certe fieri poterit. vt
vni⁹ publicā correctio/ plurimos dein
ceps a peccandi libertate cōpescat. z talit̄
peccandi. qualr nec apte nominare pudor
finit. **D**iscedent fortassis ab illius regimi
ne qui hoc egerit nonnulli. dicentes quo
niā durus est hic homo. **S**ed sperandūz
est tum in diuina puidētia. tum in bona
fama eius inde secutura. q̄ alij meliores z
numero plures subintrabūt. **N**ihil enim
virtute amabilius. nihil qd̄ magis allici
at ad sui p̄sortiū. **D**eniq; monitos oēs

volum'cautos esse/ne qbuslibet impro/
perare valeat puuloꝝ aliq's/verbū pphete
In via hac qua ambulabā/ abscederunt
supbi laqueū mibi. Et rursus. Juxta iter
scandalū posuerūt mibi. Quo pacto sic?
impediēdo scz eozū aliqñe/vel adiutores
suos/ne verbū compleat dñi quo ait Si
nite puulos venire ad me. rē.

Consideratio III

De apologetica pro baculo mee defensionis
et simul exhortabit puulos p me indi-
gnū venire ad christum.

Soccupat' fuerit homo in ali-
quo delicto. Vos q' spirituales
estis/bmōi instruite: in spū le-
nitatis/cōsiderans teipsum ne r tu tente-
ris. **E**xptissimus moꝝ fuit q' dicit Ars
artiū est regimē aiaz. Quāq's ita nihil si-
ne arte nostri t'pis hoies r sacerdotes at-
tentare psumūt. r ceci cecos ducūt. Jō si
ruina multiplex imineat/q's ammirabit?
Adeo iā indignū videt apō mltos/si q's
ex theologis/aut famat' in l'ris/vel ecclia-
stica dignitate p'ditus/ad hoc se op' incli-
nauerit. pferim circa puulos. **V**ō mibi
(q' in talib' eē putoz momēti alicui?) in-
fabulā r i'operiū cesserit. Et sane mibi
vident' discipuli domini adhuc tunc cele-
stiu' paz' capaces/hac insipientia laboraf-
se/phibētes puulos offerri xpo reputan-
tes videlicz indignū eē si tant' magister r
doctor eoz' xps/huic hūilitati subiaceret
Cōvincit autē ipsos sic sentiētes/ tā exē-
plum xpi q's verbū premissum Apli. In q'
vult alioꝝ instructores eē spūales r spū
lenitatis p'ditos r cōsiderantes seipos ne
tēptentur. Tales vero q's rari sint cogitare
stupor est. Da mibi aliqñe r dicam q' spi-
ritualis est/ q' spūalr oia dñi iudicet/ q' didi-
cerit ex eis q' passus est cōpari. q' q'rat non
q' sua sunt sed q' iesu xpi. quē totū replenit
charitas. hūilitas r pietas/ vt nullū in eo
locū vanitas r cupiditas inueniat. cuius
cōuersatio in celis sit. q' tanq's vn' ex ange-
lis dei/ nec bñdictōe nec maledictōne mo-
ueat exēplo eoz'. neq's ex ministerio/ occu-
patōnis sue inferioris/ supna deserat. nec
sordes cōtrahat pestiferas. Alioqñ qd si-
bi pderit si vniuersum mūdū lucret' r ani-
me sue detrimentū patiat nō audiēs iubē-
tem. **D**iserere aie tue placēs deo. Tal' de-
niq' q' nullis stimulet aut alliciat for' mis-

corpoꝝ. sed abstractus in sublimi arce ra-
tiōis/ in sola animaz pspicaci qlitate ver-
setur. Quādiu enī ista tibi deerūt/ r repē-
tevel suspitōib' inq'etaberis vel nimis ter-
reberis/vel gloria turgescēs. aut contract'
eris infamia. carnalis es. nō spūalis. nec/
dum satis idone' q' alios instruas in spū
lenitatis. **Q**uo fit. vt ad hoc res redeat. vt
inculpari poti' de temeritate q's de nimia
humiliatōne debuerim/ dum officio spi-
ritualiū virozū memet immisceo. volens
puulos instruere p'occupatos in peccatis
tanq's si testudo terrestris/ se pennat' au-
bus cōsocia. **S**ed qd agā? Sentiunt
aliter quidā ex hominib' etiā beniuolis:
Cōmīnant' vel mibi vel paruulis/ ne acce-
dant ad me. r hoc alia multiplici ratōne.
signāter quadruplici id arbitrat' recte fa-
cere. **A**llegant q'ppe disparitatē moꝝ mi-
hi cū puulis. **A**llegant officij dignitatem
occupandā ad maiora. **H**inc causant'
loci r tempis importunitatē. **P**ostremo
metuūt rei insuetudinē ab emulis calum-
niabile. **A**t vero tractem' pauca de sin-
gulis. **D**icūt et vez est/ magnā esse dispa-
ritatē moꝝ debitoꝝ mibi/ ad moꝝ puu-
loꝝ. **N**ihilominus si prodesse volero/ vt
meos moꝝ suis cōtemperēz ad subleuā-
dum iacentes/ altiorē me deprimā neces-
se est. **N**on bene cōueniūt nec eadem sede
morant' maiestas r amor. **A**ttamē sicubi
deest amor/ qd pderit instructio. dū nec li-
bent' audiēt. nec dictis credent. nec impa-
tis obediēt. **Q**uare maiestare oportz om-
nē exuere. r pro puulis puulū se facere. se-
clusis tamē vicijs. r proiecta longe omīs
impudicitie nota. **A**dde q' naturā esse cō-
tumacē/ testatur **S**ene. magis ducitur q's
trahit'. **H**abet preterea hoc propriū gene-
rosa indoles (quod r irratōnabiles et be-
stie r aues docēt) vt blādicijs q's terrorib'
magis capiat deflectaturq's. **D**eniq's puu-
li verecundissimi/ quo pacto detegerent
peccata sua turpia/ apud eū quē vel odi-
rent vel timerent. **A**pod eū rursus qui nō
prius eis p'suasissz se eis fidū esse. beniuo-
lum secretū r amicū. hoc autē p'suaderi ne-
quibit'. si nō modeste arriserit ridentibus
cōgratulef ludētib'. collaudet studia eoz'
bona. si nō viter acerbicatem r cōiicia in-
increpatōe sua cū omī leuitate r mansue-
tudine. ita vt non odisse eos sed fraterna-
liter dilexisse sentiat. **P**ropterea tollens

De Paruulis

condescensionē affabilē et comicā a viro cum puulis/ vt efficacīā sue confessionis et cōmonitōnis euacuet/ consequēs est **P**ersuasum sane habeo: sic egisse oli apostolū. Alioquin quō factus fuisset omnia ad omēs vt christū lucrifaceret. si paruulos excipias/ ad quos nō factus sit puul⁹. **Q**ua auctoritate preterea mādasset patribus de filiis humane tractandis/ neq; puuocandis ad iracūdiāz ne puillo animo fierent/ si puulorū velut indigna horruisset consortia. **S**ed quid argumētis nitimur euz hoc ipsum ab apostolo expressum sit. **F**acti sumus in q̄t puuli in medio vestrū: tanq; si nutriti foueat filios suos. **P**onderemus itēz obsecro q̄ ratiōe iubet apl's instruerē p̄occupatos in delicto aliquo/ in spiritu lenitatis. **E**rydeam⁹ si hoc nō prius egerit et docuerit legislator noster x̄ps. **L**um enī proclamans inuitasset. **V**enite ad me omēs qui laboratis et onerati estis. subiungit p̄o re ad hec necessaria. **D**iscite a me quia mitis sum et humilis corde. **P**lura in vetustis patrum historijs ad hāc rem traduci possent testimonia. **I**n quib; nihil ita efficac ad correctiōem emendationēq; multorū/ repertū est/ quē admodū est lenitas. **N**ihil enī hominū melius est facilitate et clementia ait **L**omicus. **N**onne iohānes ille diuinorū conscius et conscriptor secretorū latronis et homicide p̄ditissimi manū oscular⁹ est: vt eū lucraret. **Q**uis egregiū doctorē Augustinū tanq; sidus aliq̄ beniuolū adq; suū ecclesie: ambrosius. **Q**ua virtute: vt iq; beniuolentia et mititate. **E**pi inq; Augustinus de eodē. **E**pi amare hoīem. nō vt doctorē veritatis. sed vt hominē beniuolum in me. **O** prudētissimū et verū dei sequacē/ ambrosiū. **N**on dixit August. tūc pestiferis opinionibus inflato. **R**ecede a me pctōr es. heretic⁹ es. blasphemus es. **Q**uanto minus hec et filia de puulis fidelibus ad eū cōcurrentib; ira seruescēs vomuisset. **P**orro si recogitem⁹ q̄ nihil erat in opibus christi vacuū/ et sententiā rū maiestate carens/ iudicabim⁹ ipm non mediocrē rē intendisse/ dū vocabat puulos ad se/ cohibēs discipulos charissimos phibētes eos. **D**ebinc eos accedētes amplexabat. imponēs eis manus/ et bñdicebat eos. **E**t **O** p̄ssime Jesu. q̄s vltra p̄ te verecundabit esse humilis ad puulos:

Quis tumescens et elatus de sua vel magnitudine vel sciētia/ puitatē deinceps puulorū/ ignorantia aut imbecillitate audebit aspernari: quādo tu/ qui es deus benedict⁹ in secula/ in quo sunt oēs thesauri sapientie et scie dei absconditi/ vsq; ad castissimos puuloz amplexus/ brā brachia māsuetus inclinas atq; circūligas: **P**rocul ergo/ procul et hinc omīs elatio. seorsum sit/ indignabunda quelibet puulorū effugatio/ vincit hoc insigni exemplo x̄pi nostri. humanitas illa humilis in socrate a phis collaudata. q̄ nō erubescerat p̄ curas publicas/ laxare animū ludēdo cū puulis arundine etiā crurib; supposita. **O**si vidissent eū cathones cēsozū nostre etatis/ quali eū cachinno derisissent. q̄q; nō ira laxam⁹ ad puulos colludēdi licentia/ vt nō abhorrendā p̄damem⁹ oēm in gestu aut verbo vel tactu petulantia aut impudicitia. **R**ursus alia ratio est humilitatōnis sue in obseq̄o dei sicut dauid saltans an arcā tot; virib; et nudat⁹. et vilis in ocul' suis celebrat. **A**lia ratio dū queritur sola mētis recreatio. **P**ria semp optia est. et vix excessum recipit. nec video vbi aliter locū hēat cōgruentiorē illō eccl'asticū etiā a **T**ull' in de offic' approbatū. **Q**uāto maior es/ hūilia te in oib;. **H**ic christ⁹ statuto puulo corā discipul' q̄b; hāc hūilitat' normā verbo et exēplo inculcare volebat. **Q**ui maior est inter vos/ erit sic minor. **E**t rursus in loco quē tractam⁹ quis quis nō recepit regnū dei/ velut puul⁹/ nō intrabit in illō. **E**cce corā deo. quia nō mentior/ plures audiui a triennio cōfite'tes puulos/ et quosdā eoz grādiusculos. q̄ fatebāt se nūq; pctā suā fuisse dicturos alteri/ nō sic eis cōdescēdēt et diligēt introgāt. instāte etiā moris articlo q̄t libet dānari debuissent. **A**gnosce ergo qd efficacie lateat in ipa cōdescēsiōe benigna. **E**t qd opē introgatōnū admonitōnūq; discretio cauta et sedulitas artificiosa. magis vero in his dei virt⁹ innocata spata p̄piciat. **Q**uosdā p̄terea noui viros experitos q̄ iā a multis annis p̄fessionū auditores fuerāt/ p̄stātes se vix aut nūq; repisse ali quē certū iūctū vicij q̄ pri⁹ illa cuiq; alēi deterriss; **N**ec id adhuc fecissent. nisi mag circūspectōis et lenitatis spūalis arte/ cepissent eos et pia qdā fraude vtili circūuenissent. **Q**ua sup re/ quedā alia scripsisse me

memini et ad vicioꝝ cognitōnem precipue salū nuper vnus editus est in gallico tractatulus. **E**xpediam⁹ nos breu⁹ in reliquis tribus calumnijs. Nam q̄ al legatur dignitas officij mei aut etiaz gradus magistralis iā satis factum arbitroz. **E**x autē sup additur/ meam occupatiōem in maioribus esse debere. Nescio prorsus si quicq̄ maius esse potest in quo puitas mea proficere valeat q̄ deo dante virtutē a faucibus canis infernalis ⁊ ab ipsis gebenne portis/ animas eripe ⁊ tales puuloꝝ animas/ quasi plantare aut rigare. p rem nō idignā horri ecclesiastici. puulos loquor p̄sertim in studio vt eis det incrementū christus. **S**ed asserūt me in p̄dicatōibus publicis/ ista magnificentius opaturum. **I**d quidē forte pomposi⁹. sed meo iudicio nō efficacius neq̄ fructuosius. **C**onfudit pridē ipse christus superbi am nostrā. que nō vult nisi multos habeat auditores os suū aperire sapiētie: quādo cum muliercula samaritana ⁊ sola diu turno sermone p̄fabulatus est. **N**ullo pacto tamē abnegaueri ea me irrationabilr dimisurū esse que necessitatis sunt in officio cancellariatus. dum illi indign⁹ de seruiū pro quantalibet vtilitate securura in alijs. **S**ed vbi cessat necessitas (vt plerumq̄ cessat) quis occupatiōem meā tam salubrē inculpabit. quādo me tunc. forte vel ludentē vel ociantē coarguere p̄sumeret nemo. **A**mplius de loci ⁊ temporis importunitate que tertia est calūnia/ que dam respōdimus in priozī cōsideratiōne. quanq̄ locus aptior ⁊ ab omni suspitione remotior esse nō possit q̄ publicus in ecclesia. **H**oc euitat puerbiam illā notam. **Q**ui male agit odit lucem. **F**it quoq̄ iusfio christi vt luceat opa vestra bona corā hominibus et sit lucerna eius posita sup candelabrū. **Q**d si scandalizant aliq̄ inpretantes hoc ad pompā/ vel inanē iactātiā/ gloriunculā/ hypocrisim vel pape lardiā vel aliud hmoi. viderint qd dicant. **P**rofecto scandalū tale est acceptū ⁊ non datum. phariseoz nō pusilloꝝ. ac pinde contēnendū. quoniā neq̄ actus neq̄ locus p̄fert ex se aliquā spiritualis ruine occasionē. **P**orro nil mirandū si radius boni opis. q̄ sanis gratissimis est. sit lippus lūidis aut in flatis oculis. odiosus molestusq̄. **X**p̄i bonus odor sumus acclamat

apostolus. **S**ed quid subiūgitur. **A**lijs quidē odor mortis in mortē. **A**lijs autē odor vite in vitam. **L**etex quisquis attēderit q̄ multa est messis dominica ⁊ operarij pauci (de operarijs loquor idoneis. **N**am alijs in numeri sunt et fruges consumere nati ait **O**ratius) videbit q̄ nullus dies nulla hora nullus locus ab hac operatiōe secludi deberet. **P**ostremo pro quarta calūnia. nō inficioꝝ rem per me aggressam apud predecessores meos fuisse insolitam/ comiciū me solatur prouerbium. suus cuiq̄ mos est. **S**i non liceret cuiq̄ aliquid preclare nouitatis arripere male iret res publica. immo non iam iret sed liberius corrueret. **N**eq̄ tamen est istō negocium prorsus insolens vel extraordinarium si de licentia ⁊ mandato episcopi dioecani qui est dominus messis sue/ quidam deputetur ad messem hanc. nūc hoc nunc illo modo colendam. **S**ed ⁊ si licentiā hanc quesierim/ tutat me illa xpi sententia. **R**ogate dominū messis vt mittat operarios in messem suam. **T**ridē ysaias protegit qui petēti quem mittam ⁊ q̄s ibit nobis. **D**ixit **E**cce ego sum mitte me. **N**ihil est enī in actis istis meis/ quicq̄ vlt irregularē vel illegitimū. quia superiorū potestas accessit ⁊ quia nullos paruulorum audire p̄sumpsi sicut nec facere propono/ absq̄ preceptorū sub quo informatur noticia. **D**eniq̄ non parua cura scholarum ⁊ scholarū parisijs cōmissa est/ saltem in multis/ cancellario ecclesie parisiensis. tum iure officij. tū de mandato apostolico. **Q**uid vero curā hanc magis decere potest. q̄ religiosa bonozū morū disciplina. **S**ed repetentes amici quod dictū est. **C**alumniabūtur inquit aduersarij/ nouitatē istā vel de curiositate vel de fictione vel de infructuositate vel de nimia leuitate aut aliquo hmoi. **H**ec non mihi noua sunt. **A**mici carissimi. **D**ia dudū p̄cogitauit mecū ipse pegi. **N**ā q̄lis vnq̄ fuit actio hoīs cogniti/ q̄ vel rephensione vel sinistra aut stulta interpretatiōe caruerit. **O**bscuro tñ p̄ illā quā expectā⁹ salutē ⁊ obtestor corā pauēdo tribunali iusti iudicis dei qm̄ nemo nouit q̄ sunt hominis nisi spiritus hoīs qui in ipso est. quatinus iuxta regulam **C**hristi. **I**n hac re a fructibus meis me cognoscant. **E**t si quid in doctrina vel operatiōe/ falsum ipudicū

De paruulis trahēdis ad christū

nefariū ve deprehēderint / nō refugio / iudicet tunc lupus rapax in vestimēto ouis.
Si autem fructus operis boni / cernunt extrinsecus. nō damnet postulo arbor intentionis de malicia intrinsecus. Alioqñ peccatū incurritur temerarie diiudicationis fraterne. et scandalum ponitur puulis. quorū aduentus p hoc ad christū nō nunq̄ impeditur. **P**ortabit quisquis talis erit / onus suum imposterū. ego liberatus extitero. **E**t animaduertāt precor observatores mei quantū fiducie gerat animus meus in hac causa sibi bene consci⁹ quando ipsos etiā tot puulos. (quorum conditio est. nil facile celare) testes habeo ⁊ inuoco. **S**ed hec hactenus ad alios

E **N**unc ad paruulos conuersus / eos sapientie verbis confidens / exhortabor. vt si quis paruulus est veniat ad me nihil erubescat. nihil trepidet. nihil exhorreat. **A**udiat quisquis ille erit bona saltem quedā monita ex ore meo. si id ipsum arrogo mihi. **J**ure meo id possum non in me sed in domino **I**nducā ad bonū si potero. nominatim inter cetera ad recogitandū omnes annos suos in amaritudine anie sue **E**t ad scopandū spiritus suum scoba lingue proprie. **A**d hoc tamen vel aliud nulum cogam inuitū. **P**orro nihil de tacendis inquirā / neq̄ persuadebo / immo prohibebo sociozū vel aliorum secreta prodere. **N**ullus insuper suspectā habeat fidem meā in obseruando tam signo q̄ verbo sigillū confessionis integrum. **S**cio quātum priuilegiatū est. **V**ellem vt confessi / tanta se et me discretōne celarent neq̄ per quosdam induceretur ad oppositum / curiositate praua fatuaq̄. **S**ed extimescet aliquis / penitentie austeritatē **V**ane hoc. quia nullam nō vltro sustinēdam impono. **V**alo enim exemplo guilbelmi parisiensis / cum parua penitētia voluntarie complenda / mittere homines ad purgatorium / q̄ cum inuita non facienda / precipitare in infernū. **Q**uisquis aderit peccatorū suozum quanq̄ grauissimozū conscius / dicat cū dauid nil omitens **P**eccaui. **H**oc subiungam. peccatum tuū transtulit a te deus. nō vltimum in penitētia punctum habuisse crediderim si profecto ore abominata est iniquitas hoc est ad vomitū confessionis deducta. **A**lius fortassis estimabit me eum

osurum vel spreturum postea. cuius scelera cognouero. **L**erte nihil minus. amabo eum potius vt filiū in **C**hristo carissimum. vt eum preterea quē timere deū. et bonum purgatūq̄ factum sciuerō. vt eū subinde qui mee fidei se ita totum cōmiserit / vt ea proderet mentis vulnera indecora. que carissimis forte parētibus neq̄ q̄ ostendisset. **E**t ita sentio in corde meo scit veritas q̄ dulcius afficior atq̄ mansuetius ad illos quos e magnis et grauibus criminū periculis eruditos esse conspicio / q̄ ad alios minus sauciato. **N**ullas deniq̄ vindicationis aut odij reliquias vnq̄ in animo residere pmiserim / pro confessione cuiuscūq̄ delicti. etiam si prāia mors parētum delictum illud esset. **S**cio tamen q̄ non potest a cōfessis / omnis repente pudor abijci. **S**ed hoc neq̄ necesse neq̄ vtile est. vincet tandem illuz pudorem ratio. et ista interim cōfusio ad non mediocrē pene dimissionē proficiet.

C **C**onqueret alius ⁊ dicit frigidus sum et indevotus. quid mihi prodest cōfessio **E**t sane esto. ita sit. tanto diligentius accedere conuenit ad ignitū eloquiū dei vehementer. **A**cce de ad hūc ignem calefces plus satis. **V**ideo sepe multos frigidos in inirio. q̄ etiā colloquiū tale super actibus suis vel horrēt vel rident / ⁊ discedūt calentes consolati et vbertim flentes.

Obrigat mihi crebrius talis mutatio. **O**lim quoq̄ circa sorores germanas. dū eas ad celibatum ppetuum inducerem / tale aliqd carnale pariebar. turbabat nō nunq̄ me ⁊ rationes meas omnes / tumultus vulgaris consuetudinīs. insolitū mihi proponebat id quod agere moliebat / mea deuotio. **F**luctuabam ⁊ nutabam. et pene querebā dissoluere sanctitatem propositi ac retro pedem flectere. **Q**uouisq̄ tandem deo propitio / cōuertebam oculos a terra in celum. a morte hac ad vitam / a mortalitate ad eternitatem. ⁊ considerabam in ipsa rationis arce ⁊ fidei lumine. quoniā vanitas vanitatū ⁊ omnia vanitas. **S**ic respirabam solidabar firmabar q̄. **Q**uo magis hortandi sunt omnes / vt hoc modo. nō populari rumore vel consuetudinīs errore / sed pure veritatis consideratione / id quod instum est et religiose factum diiudicent. nec qd anim⁹ in presenti sentiat. sed quid sentire deat attendāt

Fetere solitus sum ne tacebo / p̄fessos mihi specialiter instituire ad q̄tuor obseruanda. Nam quo ad crimina p̄re ceteris detestor in eis os mēdacijs et piurijs detractionibz deditū. **D**an⁹ q̄z violentas et rapaces. Tactus deniqz libidinosos maxime monstruosos. damnatosqz legibus. **P**rimū obseruandū est vt summope sibi caueat. ne deinceps sint occasio ruine et damnatōis alioz. quoniā istud est p̄riū demonis officii. Bene iussum est. Si nō caste. tamē caute. hoc est secrete et solitarie sine lesiōe vel scādalo cuiuscūqz. **S**cōz est. vt seductos olim ab eis / aut suos ī malum cōplices / studeant quātū discrete poterint ad emendatiōem reducere. immo et alios p̄ eis. quatin⁹ et ipsi qui p̄ri⁹ demonū / nūc p̄ hoc angelozū fungātur officijs. **T**ertū est vt si peccauerint de cetero (p̄ vt est humana fragilitas) semp̄ tamē adhibeāt tempore et loco ip̄m p̄fessionis antidotū. quā nihil esse valiturā obtestor iterum et iterū. si nō fuerit integra et sufficienter explicās atqz dinumerās cognita cōfidentis peccata. cum circūstantijs maxime eis q̄ peccati sp̄m mutāt. **Q**uartū est. Indico nempe singulis nō obligatorie sed exhortatorie sepius. vt teneāt facilem quandā obseruatiōez pro omni tempore vite sue. tam pro rememoratiōe et quadā satisfactiōe peccatorū integre simul confessorū / q̄z pro cautela aliqua futurozū. **U**tor vero p̄muniter hoc modo. vt dicāt singulis diebz bis pater noster et aue. **D**aria semel de mane et semel de sero. cū totidem p̄strationibz ad terrā. si et vbi cōmode fieri poterit. **R**aro autē muto in hoc pro magnitudine et varietate criminū diuersitate h̄mōi obseruatiōnū. quoniā vix istud fieret et in alijs penitentijs secretioribus p̄t scrupulosius varietas talis tradidi. **O**si in hoc innocētes cū nocētibz exquem / nō conquerātur innocētes. qz nō min⁹ obligati sunt qui ne similes eēt nocētibz / ipse prohibuit manutenuitqz. **H**anc vero quadruplicē institutiōez pro puillis / metro ludēs cōprehēdi. vt eas altiori mētereponāt. **N**ō opere aut verbis. alios corrueris ynqz. **S**it satis ipsa tibi p̄ditio propria. **S**i q̄s p̄dideris monitis actis ve nefandis. **D**iscrete ad rectū mox reuocare stude. **N**on pudor obsistat / tua quin cōfessio plene. **C**rimina scita notet.

vel nocet illa tibi. **T**u de cōfessis grat⁹ / tu ne recidues. **S**igno aliquo facili / iugiter esto memor. **A**d extremū vsqz quo puilli diligitis infantia. **U**t quid diligit vanitatem et queritis mendaciū. **V**enite fidenter. nulle viarum insidie. nullus later anguis in herba. **C**ōmunicabim⁹ mutuo bona sp̄alia / quia tp̄alia vestra nulla requiro. **E**go vobis doctrinā. vos mihi orationē impendetis. immo orabim⁹ pinuicem vt saluemur. **S**ic angelos nostros vicissim letificabimus / in quozū solennitate hec scribo. **S**ic forte. nec iā forte. sc̄ certa spe misericordiā inueniem⁹ apud p̄z nostrū. dum obediem⁹ voci sue in accessu nostro ad eū. ego puocando / vos exequendo. **N**ec deerūt p̄ / gratie et deuotiōis amplexus / in p̄nti miseria cōsolatoriū / postmodū glorie cōsummate p̄petua vnitas subsequet. **A**d quā nos omēs / qui spiritu paruuli esse debemus / inuitat ipse Iesus spiritali collocutiōe et afflatu iugiter inspirās et dicēs. sinite puulos venire ad me.

Incipit opusculū

eiisdem de contractibus ad instantiā prioris et ceteris dom⁹ carthusie in labaudia Anno dñi. M. cccc. Dele. Januarij.

Incipit prohemij

Qui volunt diuites fieri incidunt in laqueū et tentatiōem diaboli / et desideria multa et inutilia et nociua. q̄ mergūt hoies in interitū et p̄ditōem. **R**adix enim omnium maloz est cupiditas quā quidā appetentes / errauerunt a fide. et inseruerūt se multis doloribus. **T**u vero homo dei hec fuge. **D**ec est apostolica ammonitio cōformis sententie christi. **N**on potestis deo seruire et māmone. **S**ed ve filijs Adam post peccatum. quos oportet trāsire per viā contractū ciuiliū. vbi meū et tuum perstrepunt et altercantur. **U**bi dolos fraudes laqueos deceptionis / spergit et abscondit inimic⁹ dum iniqua rebus precia suadet imponi dum nō satis attendūt homines quod ait. **S**uido carthusien. **R**ationalis creature / vera perfectio est. vnamquāqz rem tanti habere quanti habēda est. sicut plurius est aīa q̄ esca. fides et equitas q̄ pecunia. // **Q**uo fit vt sp̄iales etiā dei homines / vix euadūt pericula. licet nolint diuites fieri